

Nr 26.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen om gillande av den riksbanken meddelade befrielsen från skyldigheten att inlösa av banken utgivna sedlar med guld; given Stockholms slott den 8 januari 1932.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Felix Hamrin.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 8 januari 1932.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena friherre RAMEL, statsråden GÄRDE, HAMRIN, VON STOCKENSTRÖM, STADENER, GYLLENSWÄRD, HOLMBÄCK, JEPPSSON, HANSÉN, RUNDQVIST.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Hamrin, anför:

Jag anhåller nu att få anmäla fråga om avlåtande till riksdagen av proposition med hemställan om gillande av det i kungörelse den 27 november 1931 (nr 369) lämnade medgivande, att riksbanken må för tiden till och med den 29 februari 1932 vara fritagen från skyldigheten att vid anfordran inlösa av banken utgivna sedlar med guld efter deras lydelse.

Enligt § 72 regeringsformen skola riksbankens sedlar, vid anfordran, inlösas av banken med guld efter deras lydelse. Undantag härifrån må dock, där sådant med hänsyn till krig, krigsfara eller svår penningkris prövas oundgängligen nödigt, för viss tid medgivas av Konungen och riksdagen samfällt eller, om riksdagen ej är samlad, av Konungen på fram-

ställning av fullmäktige i riksbanken och efter samråd jämväl med fullmäktige i riksgäldskontoret. Dylikt av Konungen mellan riksdagarna lämnat medgivande skall, därest detsamma icke varder av nästföljande riksdag inom tjugu dagar från riksdagens början gillat, efter utgången av nämnda tid upphöra att lända till efterrättelse.

I skrivelse den 27 september 1931 hemställde fullmäktige i riksbanken, under återopande av nyssnämnda stadgande, om riksbankens befriande till och med utgången av november samma år från skyldigheten att inlösa av banken utgivna sedlar med guld.

I årets statsverksproposition lämnade jag i mitt inledningsanförande rörande det allmänna läget en redogörelse för det huvudsakliga innehållet i bankofullmäktiges nämnda skrivelse liksom ock för de skäl, på grund av vilka jag fann mig böra giva min anslutning till berörda, av fullmäktige i riksgäldskontoret tillstyrkta framställning; och tillåter jag mig nu att hänvisa till omförmälda redogörelse.

I enlighet med min hemställan utfärdade Kungl. Maj:t förenämnda den 27 september 1931 kungörelse (nr 325), varigenom Kungl. Maj:t för tiden till och med den 30 november 1931 fritog riksbanken från skyldigheten att inlösa av banken utgivna sedlar med guld efter deras lydelse.

I skrivelse den 24 november 1931 hemställde därefter bankofullmäktige om fortsatt befrielse för riksbanken från sedelinlösningsskyldigheten intill utgången av februari innevarande år. Till stöd härför anförde fullmäktige i huvudsak följande:

Den internationella kris, vars verkningar för vårt land föranledde fullmäktige att under september månad hemställa om befrielse för riksbanken att inlösa sedlarna med guld, företedde ännu ej tecken till avmattning. Man syntes i stället kunna säga, att krisen i vissa avseenden skärpts, nämligen så till vida att den i flera länder föranlett vidtagandet av extraordinära åtgärder, vilka för det dåvarande icke gjorde det möjligt att i vårt land återgå till guldmyntfot och som ytterligare försvårade bedömandet av frågan, när mera normala förhållanden åter kunde väntas inträda inom det internationella penningväsendet. Lika litet som för andra länder kunde för vårt land ännu angivas tidpunkten för en definitiv reglering av myntsystemet.

Den stegring av växelkurserna på vissa länder, som inträtt efter befrielsen från guldinlösen av sedlarna, hade föranlett stegring av partipriserna å vissa importvaror. Dessa prishöjningar syntes dock ej hava inverkat förhöjande på konsumtionsvarornas priser och således ej heller på levnadskostnaderna. Fullmäktige ansåge fortfarande den närmaste uppgiften för penningpolitiken vara att i möjligaste mån bibehålla den svenska kronans inhemska köpkraft.

Sedan fullmäktige i riksgäldskontoret yttrat sig över sistnämnda framställning, utfärdade Kungl. Maj:t förut omförmälda kungörelse den 27 november 1931 (nr 369), vilken är av följande lydelse:

»Kungl. Maj:t har, med stöd av bestämmelse i § 72 regeringsformen, på framställning av fullmäktige i riksbanken och efter samråd jämväl med

fullmäktige i riksgäldskontoret, funnit gott medgiva, att riksbanken må för tiden från och med den 1 december 1931 till och med den 29 februari 1932 vara fritagen från skyldigheten att vid anfordran inlösa av banken utgivna sedlar med guld efter deras lydelse, dock att detta medgivande skall, därest detsamma icke varder av nästföljande riksdag inom tjugu dagar från riksdagens början gillat, efter utgången av nämnda tid upphöra att lända till efterrättelse; ägande riksbanken rätt att, om förhållandena därtill giva anledning, även under den tid, berörda medgivande gäller, återupptaga inlösningen av bankens sedlar.»

Av det anförda framgår, att det för närvarande icke är fråga om något ställningstagande från Kungl. Maj:ts sida till spörsmålet om fortsatt befrielse för riksbanken från guldinlösningsskyldigheten utan att frågan nu allenast gäller att hänskjuta Kungl. Maj:ts redan fattade beslut till riksdagens prövning. *Departements-
chefen.*

Under erinran härom hemställer jag, att Kungl. Maj:t, i anledning av § 72 regeringsformen, måtte i proposition föreslå riksdagen att gilla det i kungörelsen den 27 november 1931 lämnade medgivandet, att riksbanken må för tiden till och med den 29 februari 1932 vara fritagen från skyldigheten att vid anfordran inlösa av banken utgivna sedlar med guld efter deras lydelse.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen bifalla och förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Olga Gjörloff.

